

סקטור הביומד הישראלי התייבש ב-2023, אך קרנות ההון סיכון אופטימיות להמשך

דוח חדש של איגוד תעשיות ההייטק משקף את המכות שספגו חברות הביומד הישראליות ב-2023: גיוסי ההון נחתכו ב-40%, וחלה ירידה של 50% בהקמת חברות חדשות • במבט לכיוון 2024, הדוח צופה את חזרתן של ההנפקות ותולה תקוות בתוכנית של רשות החדשנות לעידוד המוסדיים

לגייס 423 מיליון דולר בגיוסי המגשיך (לעומת 230 מיליון ב-2022) והרבה פחות מה-644 מיליון שגויסו ב-2021). זוהי רוגמה טובה לכך שכאשר חברות כבר נסחרות בבורסה ויש להן קשר מוצלח עם המשקיעים, הן יכולות למצוא מקורות מימון למרות הסטימינט השלילי כלפי ישראל ולמרות תקופה חלשה לתחום בכלל.

גביש: "בשנת 2024 אנחנו רואים את הבורסות בחו"ל באופן כללי פתוחות, ויש כבר חברות ישראליות שנמצאות בתהליכים למיזוגים לחברות קיימות וגם קצת להנפקות, וחברות נוספות מתחילות לדבר על היערכות לכך. 2024 היא שנת בחירות בארה"ב, ושנים כאלה מאופיינות בדרך כלל בגידול בפעילות נסקטור מדעי החיים בבורסה עד הבחירות. החברות הישראליות, אומר גביש, כן מתנהלות כמי שמצפות להנות מן הגל הזה.

בבורסה בתל אביב לא היו השנה הנפקות של חברות מדעי החיים ובקושי היו גיוסי המשך. ב-2023 גויסו רק 2.1 מיליון דולר לחברות מדעי החיים בבורסה בתל אביב, סכום זעום אותו ניתן להשוות ל-208 מיליון דולר ב-2021. את ההבדל ניתן לייחס לסביבת הריבית ולהימנעות המשקיעים מהשקעות מסוכנות, וגם הביצועים הבעייתיים של חלק מן החברות שנכנסו לבורסה ב-2021.

מבחינת רכישות, 2023 הייתה שנה מכריה עם רכישות בהיקף של 1.1 מיליארד דולר, כשהמובילות הן של קרטיהיל וסיקי (טרם הוכרזה רשמית). מספר רכישות נחתמו גם אחרי השבעה באוקטובר, ערות לכך שכאשר נכס מעניין באמת את החברות הזרות, הן אינן נרתעות אפילו מכך שחלק מן הנכסים נמצאים פיזית בישראל, מדינה במלחמה. הישראלים מצידם עשו מעל ומעבר כדי להראות שהם עומדים בכל העידים, ופעילותם אינה מושפעת מן המלחמה.

לדברי קרין מאיר רובינשטיין, מנכ"לית ונשיאת איגוד התעשיות המתקדמות IATI: "השנה האחרונה הייתה מאתגרת ביותר בענף ההייטק בכללותו, וגם לחברות הישראליות בשתיית מדעי החיים. אני מאמינה שהאתגר הגדול הזה, יכול להביא אינו פתרונות יצירתיים וצמיחה וגם לחזק את אמון המשקיעים בפיתוחים כחול לבן. זה יגיע רק תוך צעדים משמעותיים ובעבורה צמודה עם משרד האוצר ורשות החדשנות על מנת לוודא את המשכיות והוודאות העסקית של התעשייה".

עומר גביש, ראש תחום מדעי החיים ושותף ב-PwC Israel. הוביל את הכנת הדוח צילום: יח"צ

"ב-2024 אנחנו רואים את הבורסות בחו"ל באופן כללי פתוחות, ויש כבר חברות ישראליות שנמצאות בתהליכים למיזוגים לחברות קיימות וגם קצת להנפקות"

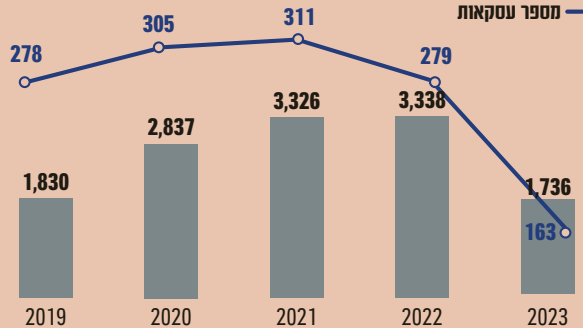
בדוח מציינים לטובה את פעילות רשות החדשנות השנה, בעיקר בנושא התמיכה סביב המלחמה בין היתר היא פתחה 'מסלול מהיר' למימון חברות צעירות

קרין מאיר רובינשטיין, מנכ"לית ונשיאת IATI צילום: טיוון פרנ'

ב-2023 היקף ההשקעות בביומד ירד דרמטית

גיוסי הון של חברות פרטיות בתחומי מדעי החיים בישראל, במיליוני דולרים

כמו כן, אחרי 30 שנה מחדשת הרשות את תוכנית 'וומה' שתעודד מוסדיים ישראלים להשקיע בקרנות, שבתורן יבצעו השקעות בחברות הייטק צעירות, בכללן חברות ביומד.

במבט לכיוון 2024, הבעיות הישראליות הייחודיות פוגעות דווקא שוק עולמי שנמצא במגמת שיפור, והשאלה היא האם החברות הישראליות תוכלנה לנצל זאת. סקר שנערך בקרב קרנות הון סיכון עם זיקה ישראלית בתחום מדעי החיים, מראה כי הקרנות מטורדות לגבי הקושי לגייס הון ב-2024, וכ-51% מהן רואות זאת כאתגר הגדול ביותר של השנה. עם זאת, גביש אומר כי: "אנחנו לא רואים בפועל קושי מיוחד של קרנות הון הסיכון בעלות הזיקה הישראלית לגייס בחו"ל".

59% מהקרנות טוענות שהמלחמה לא תשפיע על החלטות ההשקעה שלהן בהמשך, 62% מעריכות שרוב הכספים שלהן יושקעו בחברות ישראליות (ברומה לשיעור הקרנות בעלות זיקה ישראלית בתחום הביומד שבאמת משקיעות כיום את רוב כספן בחברות ישראליות, כלומר לא צפויה הסטה של כספים לחו"ל). רק 10% מהקרנות שחברות פגיעה במערכות היחסים ובשיתופי הפעולה הבינלאומיים, ובניסויים קליניים.

ישראליות בנאסד"ק דווקא הצליחו יחסית

בשנת 2023 לא היו הנפקות של חברות ביומד בבורסות זרות. זו הייתה באופן כללי שנה חלשה יחסית להנפקות בנאסד"ק, הבורסה העיקרית בחו"ל לחברות מן הסוג הזה. ובכל זאת, חברות ישראליות שכבר נסחרות בבורסה הצליחו

ב-2023, כשהשינוי בסביבת הריבית הוביל להימנעות מסיכון ולהעדרת חברות בשלות יותר.

עם זאת, חלה ירידה משמעותית בגודל העסקה בחברות בשלבים המתקדמים. השפעה זו נכראה נובעת מהמומנטום שאבד בחברות הבריאות הדיגיטליות, אשר מהוות 30% מכלל שוק הביומד. בשנים 2021-2022 ועל רקע מגפת הקורונה הן רשמו מגה עסקאות גיוס, אך בשנת 2023 ירדו מהשיא והמגמה השתנתה.

יזמים היו במילואים או בהתנדבות

הנתון שהוא אולי העגום ביותר הוא קצב הקמת החברות החדשות. רק 53 חברות חדשות הוקמו בישראל ב-2023, ירידה של 51% לעומת 2022. לדברי גביש: "בתשעה החודשים הראשונים של 2023 היו כנראה חברות שהוקמו על ידי ישראלים אבל לא נרשמו בישראל, והן אולי ייספרו בחברות ישראליות בעתיד. עם זאת, ברבעון הרביעי של 2023 והראשון של 2024, לא מעט יזמים פשוט לא היו פנויים להקים חברות. הם היו במילואים או עסקו בהתנדבות. אני רואה אותם חוזרים, דווקא חזרי מוטיבציה להקים את החברות ולעשות את המקסימום כדי שהן יצליחו, או אולי נראה שיפור בהמשך".

ברוח מציינים לטובה את פעילות רשות החדשנות השנה, בעיקר בנושא התמיכה סביב המלחמה. הרשות הצהירה על 'מסלול מהיר' למימון חברות צעירות, על תוכניות חדשות ותקציבים מוגדלים, והשתתפה בהקמה של קרן חירום חדשה לתמיכה בסטארט-אפים ישראלים צעירים בזמן המלחמה.

גלי וינרב

שנת 2023 הייתה קשה עבור תעשיית מדעי החיים הישראלית, כמו גם להייטק ולמשק בכלל. לקראת כנס Mixiii בתחום הטכנולוגיות הרפואיות שיתקיים השבוע בירושלים, הדוח השנתי של האיגוד לתעשיות מתקדמות (IATI) מספר את הסיפור במספרים. הדוח כולל גם נתונים ראשונים מן הרבעון הראשון של 2024, אשר עדיין אינם מעידים על מגמת התאוששות. עם זאת, סקר שערכו כותבי הדוח בקרב בכירים ביותר מ-20 קרנות הון סיכון בישראל, מצייר תמונה קצת יותר אופטימית להמשך.

לפי הדוח, בשנת 2023 הושקעו 2.2 מיליארד דולר בתעשיית מדעי החיים, צניחה של 40% לעומת 2022. הירידה נרשמה גם במספר עסקאות הגיוס: 163 עסקאות נסגרו ב-2023, לעומת 279 עסקאות ב-2022 ו-311 עסקאות ב-2021, שהייתה שנת השיא.

בחלוקה לרבעונים, אפשר לראות את ההחמצה של 2023 ברבועון השני (שבו ברורה יותר. ברבעון הראשון (שבו הוצגה הרפורמה והחלה עסקאות) גויסו 305 מיליון דולר ב-2023, לעומת 279 עסקאות ב-2022 ו-311 עסקאות ב-2021, שהייתה שנת השיא. ברבעון הרביעי, עם גיוסים של 810 מיליון דולר ב-43 עסקאות. ברבעון השלישי שוב חל שינוי לרעה, וגויסו רק 475 מיליון דולר ב-41 עסקאות, וברבעון הרביעי, על רקע טבח השבעה באוקטובר ומלחמת חרבות ברזל, חלה צניחה נוספת, הפעם דרמטית, ל-28 עסקאות ורק 145 מיליון דולר בגיוסים.

"התוצאות בפועל אינן מפתיעות", אומר עומר גביש, שותף תחום מדעי החיים בפירמת PwC, שהוביל את כתיבת הדוח. "כל פעילות שעוד הצליחה להישמר במהלך 2023, נגמרה ברבעון הרביעי", אומר גביש.

אנד המומנטום בתחום הבריאות הדיגיטלית

כותבי הדוח מדווחים כי בשבועות הראשונים של 2024, גויסו פחות מ-100 מיליון דולר, בעסקאות בגודל ממוצע של שבע מיליון דולר. כלומר, השנה אינה מתחילה בהתאוששות, אלא רומה יותר לרבעון הרביעי. הירידה בהשקעות נרשמה גם בקרב קרנות הון הסיכון בעלות זיקה ישראלית וגם בקרב הקרנות הזרות. בתאם למגמה הכללית בעולם, שיעור ההשקעות בחברות בשלבים מוקדמים היה גבוה ב-2022, וירד מעט